

Ο ΒΥΡΩΝ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑΙ

Τὸ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τοῦ Λονδίνου ἐκκλησίᾳ τελεσθέν μνημόσυνον ἐπὶ τῇ ἐκατονταετηρίδι ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ λόρδου Βύρωνος, πολλάς δύναται νὰ γεννήσῃ σκέψεις εἰς τὸν παρατηρητὴν. Ἐφάνη — καὶ εἶνε — ἄτοπον οἱ Ἄγγλοι νὰ καταλίπωσι εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν φροντίδα καὶ τὴν δόξαν νὰ τιμῶσι τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου Ποιητοῦ. ὥστε ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ οὐδὲν ὑπῆρξεν τὸ ἀξιεπαῖνον, εἰμὴ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ἐν Μεσολογγίῳ διαμονῆς του.

Τῆς ἀδικου ταύτης τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ ψυχρότητος τὴν αἰτίαν ἀνεύρουν τινὲς ἐν ταῖς πολιτικαῖς καὶ θρησκευτικαῖς τοῦ Ποιητοῦ δεξασίαις, παρατηροῦντες ὅτι — ἐνῶ τοιοῦτοτρόπως παραμελεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ μνήμη τοῦ Βύρωνος, ἀφθόνους δαφιλεύουσιν ἐπαίνους εἰς τὸν Τέννyson, τὸν πολὺ μὲν τοῦ Βύρωνος ὑποδεέστερον, ἀλλ' ἀνήκοντα εἰς τὴν μερίδα τῶν τόρων καὶ ἐπιμελῶς ἀποφεύγοντα πᾶσαν ἰδέαν, πᾶσαν φράσιν — ἔστω τὴν ἐλαχίστην — δυναμένην ὅπως νὰ προσβάλλῃ τὴν σεμνοτυρίαν καὶ τὴν ψευδελάθειαν τάξεώς τινος τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας.

Τὸ γεγονός ὑπάρχει, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καὶ λόγος ἐκπλήξεως. Εἶνε δὲ παράδοξον αἱ μομφαὶ νὰ προσέρχονται ἐξ ἀγγλικῶν ἐφημερίδων, αἵτινες ὡφείλου νὰ ὦσιν ἐνημερώτεροι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος αὐτῶν φιλολογίας.

Ἡ δόξα τοῦ Βύρωνος ἐπεβλήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, δὲν ἀνεγνώρισθ' ὑπ' αὐτῆς. Ἀπ' οὗ συνέγραψεν τὰς «*Ηρας Σχολῆς*», οἱ κριτικοὶ ἐπέπεσαν λάθροι κατ' αὐτοῦ: ὅτε δὲ ὁ ἐνθουσιασμὸς διὰ τὸν Ἀρόλδον ὑπερεξεχειλίσεν, μὴ δυνάμενοι πλέον ν' ἀρνηθῶσι τὴν δόξαν τοῦ Ποιητοῦ, οἱ ἐκθροὶ του εἰσέδυσαν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον. — Καὶ ὅτε ὁ Βύρων — ποιηθεὶς μυρίας πικρίας, κεχωρισμένος ἀπὸ τῆς συζύγου καὶ τῆς θυγατρὸς του, πανταχόθεν πεγόμενος, διαδεσλῆμένος, παραγοηθεὶς, ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν μητρίαν Ἀγγλίαν, αἰσχροὺς τις λίβελλους, οὐτως ἀπεχαιρέτισε τὸν ἐκούσιον ἐξόριστον,

«*Μακρὰν τῆς Ἀγγλίας, ἥτις ἐπὶ πολὺν ἤδη χρόνον ἠνέχθη τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ ἔγγραφα ὁ Βύρων — πεπωρωμένος ἠῆδ' τὴν ψυχὴν ἐν τῷ ἔαρι τῆς ἡλικίας του ἀπέρχεται ἠζητῶν ὑπὸ ξένον οὐρανὸν βίον μάλλον ἀρμόζοντα εἰς τὴν διαφθερὰν τῆς καρδίας του: ἀπέρχεται εἰς ἄλλο κλίμα, ὅπου αἱ ἐξαντληθεῖσαι αὐτοῦ αἰσθήσεις καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ ἀλέμματα δύνανται νέας ἔτι νὰ εὕρωσιν ἠθροάς. Ζητεῖ ἀγνώστους χώρας, ἔνθα θὰ ἐκτιμῶσιν αὐτόν, ἐνὸς δὲν θὰ τὸν γνωρίσωσιν.*»

Ὅποσον ἐν ταῖς σκληραῖς ταύταις ἐπιτιμήσεσιν εἶχον μέρος τὰ προσωπικὰ πάθη καὶ ὁ φθόνος διὰ τὸν ἀκατέλ- λοντα ἄστέρα!

Δὲν εἶνε μόνον ἡ Ἰταλία ἡ χώρα, ἐν ἣ ἡ εὐφυΐα ἐμπνέει φόβον, καὶ ὅπου πολυάριθμοι πυγμαῖοι περικυκλοῦσι τὸν γίγαντα καὶ τὸν πολεμοῦσιν ἕως οὗ τὸν ρίψωσι κατὰ γῆς διὰ δόλου, ἢ ἐντελῶς ἀπογοητεύσωσιν αὐτόν.

Ἐὰν ὁ Βύρων εὕρισκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ παλαίσῃ ὑπὲρ τῆς ἡμερησίας αὐτοῦ συντηρήσεως, ἀλλοίμονον εἰς αὐτόν! Ἀλλὰ, πλούσιος καὶ εὐγενής, καταλιπὼν τὴν περιφρονοῦσαν αὐτὸν Ἀλβιωνήν, προσέφυγε κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς Ἑλβετίαν, εἶτα δὲ εἰς Ἰταλίαν.

Ἐν Ἰταλίᾳ — τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῶν ἀναμνήσεων — διῆλθε τὰ ὠραιότερα, τὰ γονιμώτερα ἔτη τοῦ ὅσῃ βραχέος, τόσῃ καὶ ἐνδόξου αὐτοῦ βίου. ἡ δὲ Ἰταλία δικαιοῦται νὰ θεωρῇ αὐτὸν ὡς θετὸν αὐτῆς τέκνον, καὶ ὀφείλῃ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ αὐτοῦ μετὰ φιλοστόργου θαυμασμοῦ.

Ὁ βίος, ὃν ὁ Βύρων διῆγεν ἐν Ἰταλίᾳ, τυγχάνει τοῖς πᾶσι γνωστὸς, ἐπειδὴ τινὰ κυριώτερα αὐτοῦ ἐπιστάδια ὑπῆρξαν θέματα μυθιστοριῶν καὶ δραμάτων, περιστρεφόμενων συνήθως περὶ τοῦ ἔρωτός του: κοινῶς πιστεύεται ὅτι ἐκ τοῦ βίου τοιοῦτου ἀνθρώπου, οὐδὲν ἔχει τις ν' ἀναφέρῃ εἰμὴ ὅτι, μόλις ἀφίχθεις εἰς Ἑνετίαν ἠράσθη τοῖς οἰκοδεσποίνῃς παρ' ἣ κατόκει, τῆς Μαρίας Σ., — ὅτι, ἐγκαταλείψας αὐτήν, ἐγένετο ἐραστὴς τῆς Μαργαρίτας Κόνης. ἐπονομαζομένης *Φορνάρινας* ὅτι ἅπασαι τῆς Ἑνετίας αἱ δέσποιναί ἐτρελλαίνοντο διὰ τὸν ὠρατὸν ξένον, ὅστις, ἐν τῷ μεγάρῳ του, ἐτέλει ὄργια ἀντάξια ρωμαϊκοῦ πατρικίου τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων.

Ναὶ μὲν ὁ βίος τοῦ Βύρωνος ὑπῆρξεν, ἐπὶ τινὰ καιρὸν, σειρά ἀκατανομάστων ὀργίων, εἰς ἃ παρεδίδετο ὅπως ἀποπνίξῃ τὴν πικρίαν τῆς ψυχῆς του, τῆς ποθείσης ἀγάπην. Ἀλλ' ὅτε, ἐν τῇ θερμῇ καρδίᾳ περικαλλοῦς Ἰταλίδος, ἀνεῦρε ἔρωτα ἀληθὴ καὶ ἀντάξιον τῆς μεγάλης αὐτοῦ ψυχῆς, ὅτε ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τοῦ πολυκυμάντου αὐτοῦ βίου ἀνεφάνη — σωτήριος ἄγγελος — ἡ κόμησσα Θηρεσία Γάμπα-Ουιτζιόλη, ὁ Βύρων ἐγένετο αἰσθητὴς ἄλλος τις ἄνθρωπος, τόσον σταθερὸς ἐν τῷ ἔρωτί του, ὅσον ὑπῆρξε πρότερον ἀσταθὴς, τόσον δὲ ἐπεθύμει νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του ὑπὲρ μεγάλου τινὸς ἔργου, ὅσον πρότερον ὑπῆρξε πρόθυμος νὰ τὴν διακυβέσῃ ἀσκόπως παλαιῶν κατὰ τῆς μωκαμένης θαλάσσης μόνον ἵνα δοκιμάσῃ συγκίνησιν τινα.

Καὶ δὲν ὑπῆρξε τοῦτο μόνον: Καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, ἥς τοὺς μεγάλους νεκροὺς ἔθαλλε, ἥς τοὺς ἐνδόξους ἀνδρας ἐλάτρευεν, ἥς τὴν ἐλευθερίαν ὑπεραπίσθη.

Ἐν Φερράρᾳ, ἐκλείσθη ἐν τῷ κελλίῳ τῆς Ἀγίας Ἀννας, ἔνθα ἐπὶ ἐπταετίαν ὅλην ἐστέναξεν ἕτερος μέγας καὶ δυστυχὴς ποιητὴς καὶ, ἐξελθὼν ἐκ τοῦ κελλίου ἐκείνου μετὰ τῆς ψυχῆς πλήρους πικρίας, ἀλλὰ καὶ ποιήσεως, συνέγραψε τὸ παράπονον τοῦ Τάσσου. Ἐν Ραβέννῃ, περιεβλήθη στρατιωτικὴν στολήν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸν τάφον τοῦ Δάντου, νομίζων ὅτι οὕτως ἀπεξεδύετο τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας καὶ καθίστατο ἀξιώτερος νὰ προσφέρῃ τὸν σεβασμὸν του εἰς τὸν μέγαν Γκιβελλίνον: κατέθηκε δὲ — εὐσεβῆ προσφορὰν — τόμον τῶν ποιήσεων του ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀλλιγερίου, διεμνεν δὲ ἐπὶ πολλὴν ὥραν προσευχόμενος πρὸ αὐτοῦ. Καὶ ἡ ἐπισκεψὶς αὐτῇ παρήγαγε — ποιητικὴν ἀνάμνησιν — τὴν Προφητείαν τοῦ Δάντου. — Ἐν Ρώμῃ δὲ διῆλθε νύκτα ὅλην ἐν μέσῳ τῶν ἐρείπων τοῦ Κολοσσαίου, καὶ ἡ νύξ αὐτῇ ἐνέπνευσεν αὐτῷ μίαν τῶν ὠραιότερων τοῦ Μαρφρέδου σελίδων. — Ἦτο θαυμαστὴς τοῦ Μεγάλου Μοργάντου, ὃν ἐμελέτα διηνεκῶς, ἀπεστήλινε, καὶ μετέφραζεν, καὶ ὃν πλειστάκις ἐν τῷ Δὸν Ζουὰν ἐμιμήθη. — Ἐν Ρώμῃ ἐγνώριζε, παρὰ τῷ κόμητι Βρέμη, τὸν Βικέντιον Μόντην καὶ πρῶτος αὐτὸς διεκλήρυσεν ὅτι οἱ πρῶτοι δώδεκα στίχοι τῆς Μασκερωνιάννας ἦσαν οἱ ὠραιότεροι ὅσοι ἐγράφησαν ἐν τῷ αἰῶνι ἐκείνῳ. Μετέφρασε δὲ, ἐν μιᾷ νυκτί, τὴν Φραγκίσκην ἐν ἐξ Ἀριμινίου τοῦ Πελλίκου, ὅστις τῷ ἀπέδωκε τὴν φιλοφροσύνην μεταρράζων τὸν Μαρφρέδον του. — Ἐγνώρισε τὸν Φώτιστον, ἐγοητεύθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐθαύμασε τὸν ἰσχυρὸν αὐτοῦ νοῦν καὶ τὸν ἐπὶ ἰσχυρότερον χαρακτῆρα, καὶ παρεπονέετο διότι ὁ Φώτιστος ἐπέπληττεν αὐτὸν διότι δὲν παρήγαγεν δεκά ὁ νοῦς του τῷ ἐπέτρεπεν. — Ἐμελέτα δὲ μετὰ στοργῆς τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν, προτιθέμενος ἰταλιστὴ νὰ συγγράψῃ ποίημα, ὅπερ ἤλπιζεν, ἐμελλε νὰ ἦτο τὸ ἀριστοῦργμα του καὶ, ἐν Ραβέννῃ, ἐπὶ τέλους, ἐνεγράφη εἰς τὴν ἐταιρίαν τῶν Carbonari, ὅτε ἐπέκειτο ἡ ἐναρξὶς τῆς ἰταλικῆς τοῦ 1841 ἐπαναστάσεως.

Ἡ σελὶς αὐτῇ τοῦ βίου τοῦ λόρδου Βύρωνος εἶνε ὁλί-

γον ἄγνωστος· ἐνθὶ δὲ οἱ Ἴταλοί ἐνθυμοῦνται μετὰ σέβασ-
μοῦ ἄλλους τινὰς ξένους, οἵτινες ὑπεδοθήθησαν τὸν ἀγῶνά
των, σιωπῶσι σχεδὸν περὶ τοῦ Βύρωνος. Καὶ ὅμως, ἐάν
αἱ συμβουλαὶ τοῦ ἡκούοντο καὶ ἐξετελοῦντο, πιθανῶς ἡ
ἐπανάστασις θὰ εἶχε πολὺ διάφορον ἀποτέλεσμα. Κυρία
αἰτία τῆς λυπηρᾶς ἐκείνης ἀποτυχίας ὑπῆρξεν ἡ ἑλλειψὶς
συμπνοίας μετὰ τῶν διαφόρων τῆς Ἰταλίας ἐπαρχιῶν :
ὁ Βύρων, γεννηθεὶς ἐν χώρᾳ πρὸ πολλῶν ἡδὴ αἰώνων ἡνω-
μένη καὶ ἀναγνωρίζουσα ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης τὴν ἀρ-
χὴν τῆς ἰσχύος καὶ τῆς ἐπιρροῆς του, ἐπεθύμει νὰ ἐνώσῃ
τὰς καρδίας καὶ τοὺς σκοποὺς πάντων τῶν Ἰταλῶν, τῶν
τόσων αἰσχυρῶς τότε διηρημένων· Ὀλίγον μὲν μετὰ τὴν
εἰς τὴν ἐταιρίαν τῶν Καρβουνάρων ἐγγραφὴν του, προσεβί-
σθη εἰς ἓνα τῶν ὑψηλοτέρων βιβλίων, χωρὶς νὰ διέλθῃ διὰ
τῶν κατωτέρων βαθμίδων· ἐξ ἑξῆς δὲ προσήνεγκε τὸν νοῦν,
τὰ πλοῦτη, τὴν ζωὴν του εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Ἰταλικῆς
ἀναγεννήσεως, συναρροῶν ὅπλα, βεβηλωμένους ἐξορίστους,
προτρέπων τοὺς Ἰταλοὺς εἰς ταχεῖαν ἐνέργειαν, ὅπως μὴ
παρέλθῃ ἀνωφελῶς ἡ πολυτίμητος εὐκαιρία.

Δυστυχῶς, ἡ φωνὴ του δὲν εἰσηκούσθη. Ἡ ἐπανάστα-
σις τῶν ρωμαϊκῶν ἐπαρχιῶν ὠρίσθη μάλιστα διὰ τὴν 10
καὶ 11 Φεβρουαρίου.

Ἀλλὰ ἡ Αὐστρία προσέλαβε τὸ κίνημα, εἰσβάλλουσα εἰς
τὰς ἐπαρχίας ταύτας τὴν 7 Φεβρουαρίου, καὶ ἀποπνίγουσα
συγχρόνως τῆς Νεαπόλεως τὸ Σύνταγμα. Αἱ φυλακίσεις
καὶ αἱ ἐξορίαι ἡρμήψαν τὰς πόλεις τοῦ ρωμαϊκοῦ Κρά-
τους. Ὁ Βύρων ὅμως δὲν ἐκινήθη, καίτοι ὁ οἶλός του ἦτο
πλήρης ὅπλων καὶ πολεμοεφόδων, τοῦθ' ὅπερ ἤρκει νὰ τὸν
ὀδηγήσῃ εἰς τὴν λαϊκῆν πόλιν : μόνον δὲ, ὅτε οὐδεμία πλέον
ὑπελείπετο ἐλπίς ἐνεργείας ἐν Ραβέννῃ, μετέβη εἰς Πί-
ζαν, ὅπου ἀνεμείνεν αὐτὸν ἡ κόμμησα Οὐιτζιώλη, εἴτα
δὲ εἰς Λιβόρνον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Γενουήν, ὅθεν ἀναχωρήσας
μετέβη νὰ εὕρῃ ἔνδοξον θάνατον ἐν Μεσολογγίῳ.

Ἡ ἀναχώρησις του ὑπῆρξε θλίβερα. Ἀπεχωρίζετο ἄ-
κων τῆς Ἰταλίας, ἣν προησθάνετο ὅτι δὲν ἤθελε ποτε
ἐπανάδῃ.

Βεβαίως δὲ, ἐκ τοῦ νοῦ του οὐδεμίαν διλήθην ἰδέαν ἐξ ἑ-
κείνων ἃς ἡ δουλὸς Μοῦσα τοῦ Λαμαρτίνου ἀπο-
δίδει αὐτῷ ἐν τῷ Τελευταίῳ Ἀσματι τῶν πε-
ριπλανήσεων τοῦ Ἀρόλδου.

Ὁ Βύρων ἠγάπησε περιπατῶν, πάντοτε, τὴν Ἰταλίαν.

Ἐγνώριζεν ὅτι τὸ ἔδαφος αὐτῆς δὲν διατηρεῖ μόνον τὰ
ἔχνη τῶν βημάτων τῶν ἀρχαίων ἡρώων, καὶ ὅτι τὰ μεγα-
λοπρεπῆ αὐτῆς εἰρήματα δὲν ἀποδίδουσιν μόνον τὴν ἡχὴ τῶν
παρελθόντων χρόνων : ἐγνώριζεν ὅτι τὰ εἰρήματα ἐκείνα
ἐνεψύχου ἰσχυρὰς τινος, πρόδρομος νέας καὶ ἐνδοξοτέ-
ρας ἐποχῆς : ἐν δὲ τῇ ψυχῇ του, μετὰ τῶν ἀναμνήσεων
τῶν ὠραίων Ἑνετίων, ἦν οὗτο ἡ ἀνάμνησις τῶν ρωμαίων
ἐκείνων ἡρώων, οὓς εἶδεν ἀντιμετωπίζοντας ἀπαθῶς τὸ κά-
τεργον, τὴν ἐξορίαν, τὸν θάνατον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς
πατρίδος, καὶ παρ' ὧν ἐφιλοτιμιεῖτο νὰ ὀνομαζῆται ἀδελφεός.

Ὅτε δὲ, ἐν Μεσολογγίῳ, ἀπέθνηκε χαίρων ἐπὶ τῇ ἐ-
πιτυχίᾳ τῆς ἀναγεννήσεως Ἑλλάδος, πρὸ τῶν ὁρθαλ-
μῶν αὐτοῦ διήλθον βεβαίως — ἐν ἀδελφικῇ συνδυασμένῳ
ἀσπασμῷ — ἡ μεμκρυμένη αὐτοῦ πατρίς, — ἐνθα ἔζων ἡ
τε σύζυγος καὶ ἡ θυγατέρα αὐτοῦ Ἀδα, — καὶ ἡ Ἰταλία,
ἐνθα ἀπεβίωσεν ἡτέρα αὐτοῦ θυγάτηρ, ἡ Ἀλλέγρα, καὶ
ἐνθα ἔκαυσε τὸ πτώμα τοῦ ἐπιστ' οἴου αὐτῷ φίλου Πέρσου
Σχέλλεϋ, τοῦ, ὡς αὐτὸς, μεγάλου καὶ ἀτυχοῦς ποιητοῦ.

Ἡ Ἀγγλία δύναται, ἐάν θέλῃ, νὰ ἀρνηθῇ τὸ ἔνδοξον
αὐτῆς τέκνον. Ἡ Ἰταλία ὅμως ἀναγνωρίζει τὸν Βύρωνα
ὡς ἓνα τῶν τὰ μάλα συνετελεσάντων εἰς τὴν ἐθνικὴν αὐ-
τῆς παλιγγενεσίαν, καὶ, μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἑλλάδος,
σπεύδει ὅπως ἀπονεύμῃ φόρον εὐγνώμονος στοργῆς εἰς τὴν
μνήμην τοῦ Μεγάλου Ποιητοῦ ! Φ.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΓΑΡΙΒΑΛΔΟΥ

Ἐκ τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπερ προώρισται νὰ γίνη τὸ προσφι-
λέστατον ἀνάγνωσμα παντὸς φιλελευθέρου, ἀποσπῶμεν τὸν
μαγικὸν πρόλογον τρυφερωτάτου εἰδυλλίου ὅπερ ἔλαβε χώραν
μεταξὺ τοῦ νεαροῦ ἥρωος καὶ εὐγενοῦς κυρίας, ἐν τοῖς χλοε-
ροῖς τοπείοις τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς.

— Ἀφ' οὗ ἐβαδίσανεν περίπου τέσσαρα μίλια ἐν μέσῳ
συγκινητικωτάτων σκηνῶν, ἔφθασα εἰς τὸν οἰκίσκον, ὃν εἶχον
παρατηρήσει ἐκ τοῦ πλοίου, ἐκεῖ δὲ εὐχάριστος μοὶ ἐπεφυ-
λάσσετο ἐκπληξίς· ἡ συνάντησις νέας καὶ χαριεστάτης γυ-
ναικῆς, ἣτις μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρονέστατα.

Δὲν ἦτο βεβαίως καλλονὴ ἀξία τοῦ γρωστῆρος τοῦ Ρα-
φαήλ, ἀλλ' ἦτο ὠραία, καλῶς ἀνατετραμμένη, καὶ ἐπὶ πλεόν,
ποιήτρια. Παράδοξον ! ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ, καὶ εἰς τοσαύ-
την ἀπὸ τῆς πρωτευούσης ἀπόστασιν ! Μοὶ ἐφάνετο ὅτι ὠ-
νείρευόμην.

Ἐμαθον παρ' αὐτῆς, ὅτι ἦτο σύζυγος τοῦ ἐπιστάτου τῆς ἐ-
παύλεως, εὐνοσκομένης πολὺ μακρὰν, καὶ τῆς ὁποίας ἡ οἰκία
ἐκείνη ἦτο ἀπλοῦν παράρτημα. Μ' ἐξένισε μετ' εὐγενείας, ἣν
εὐχαρίστως θὰ ἐνθυμοῦμαι καθ' ὅλον τὸν βίον· μοὶ ἐπρόσφερε
τὸ κλασσικὸν mate, καὶ ἐν καλὸν ψητόν, οἷον παρασκευάζε-
ται μόνον εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅπου τὸ κρέας εἶναι ἡ ἀπο-
κτετικὴ τροφή.

Ἀφ' οὗ ἀνεπαύθη, μοὶ ὠμίλησε περὶ τοῦ Δάντου, τοῦ Πα-
τράρχου καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων ποιητῶν μας. Μοὶ προσέ-
φερε δὲ, ὡς ἐνθύμιον, τὰ ὠραία τοῦ Κουϊντάνα ποιήματα,
καὶ, τέλος, μοὶ διηγήθη τὸν βίον τῆς.

Καταγομένη ἐξ εὐπόρου τοῦ Μοντεβιδέο οἰκογενείας, ἡ
νεγκάσθη ἔνεκεν ἐμπορικῶν περιπετειῶν νὰ ἐξορισθῇ εἰς τὴν
ἐξοχὴν, ὅπου ἐγνώρισε καὶ τὸν σύζυγόν της, μεθ' οὗ ἐξῆλ-
εὐτυχέστατον βίον : αἱ δὲ ρωμαντικαὶ κλίσεις τῆς καθίστων τὴν
παρουσία αὐτῆς κατάστασιν προτιμοτέραν δι' αὐτὴν τοῦ λαμ-
ποῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ βίου. (Ὅτε δὲ τῇ ἐξήγησα ἀγαλὰδα
πρὸς προμήθειαν τοῦ πλοίου, μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ σύζυγός της
θὰ θεώρει αὐτὸν εὐτυχῇ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ.

Περιέμενα λοιπὸν τὸν σύζυγον. Ἄλλως τε ἦτο ἤδη πολὺ
ἀργά, καὶ, ὡς ἐκ τούτου, ἀδύνατον νὰ ἔχωμεν τὸ ζῶον ἐπὶ
τοῦ πλοίου πρὸ τῆς ἐπιεύσεως.

Ὁ σύζυγος ἤρχησέ πως, καὶ ἐγὼ ἀτελῶς τότε γνωρίζων
τὴν ἰσπανικὴν γλῶσσαν ὠμίλησα ὀλίγον, καὶ ἔσχον τὸν και-
ρὸν νὰ μελετήσω τὰς περιπετείας τοῦ βίου.

Ἐπάρχουσιν ἐν τῷ βίῳ περιστατικὰ τινα, ὧν ἡ ἀνάμνησις
εἶνε ἀνεξάντλητος. Ἐμμελὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ, νὰ συν-
αντήσω — σύζυγον ἀνθρώπου ἡμιαγροῦ ἴσως — μίαν ὠραίαν
νέαν, ἀνεπτυγμένην καὶ ποιήτριαν. Ἐν τῇ ἡλικίᾳ μου βε-
βαίως εὐαρεστεῖται τις ν' ἀνεύρισκῃ τὴν ποιήσιν εἰς θλα. εὐ-
κόλως δὲ δύναται τις νὰ πιστέυσῃ ὅτι ἡ ἀνωτέρω διηγήσις
εἶναι κῆμα φαντασῶν μᾶλλον ἢ πραγματικότης.

Ἀφ' οὗ μοὶ ἐδῶρθε τὰ ποιήματα τοῦ Κουϊντάνα — τοῦθ'
ὅπερ μὰς παρέσχεν ἀφορμὴν συνδιαλέξεως — ἡ χάρις οἰ-
κοδόσπεινα ἠθέλησε νὰ μοὶ ἀπαγγεῖλῃ τινὰς συνθέσεις ἰδικὰς
της, καὶ ὁμολογῶ, τὸς ἐθαύμασα. — Θὰ μοὶ εἴπητε. — Πῶς
ἐθαύμασα, ἀφ' οὗ σχεδὸν οὐδόλως ἐνέεις τὴν ἰσπανικὴν, καὶ
ἤκιστα τὴν ποιήσιν !

Ἀληθῶς, ὀλίγον ἢ καὶ οὐδαμῶς εἶμαι ἔμπειρος εἰς τὰ τῆς
ποιήσεως : νομίζω ὅμως ὅτι τὸ ὠρεῖον ἐν τῇ ποιήσει δύνα-
ται καὶ τὸν κωφὸν νὰ συγκινήσῃ ! Ἄλλως τε ἡ Ἰσπανικὴ
γλῶσσα ἔχει τὴν ὁμοιότητα μὲ τὴν ἰδικήν μας, ὥστε δὲν
ἐδυσκολεύθη πολὺ νὰ τὴν ἐννοήσω οὔτε ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπὶ
τὰ μέρη ἐκεῖνα διαμονῆς μου. Ἀπῆλκυσα τὴν συντροφίαν
τῆς ἀξιεπείτου οἰκοδόσπεινης μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ συ-
ζυγοῦ, ὅστις δὲν ἦτο ἄχαρις, καίτοι τραχέος ἐξωτερικοῦ.